

Skärgårdsresor

FRÅN ARHOLMA I NORR TILL LANDSORT I SÖDER MED WAXHOLMSBOLAGET

Waxholmsbolaget höst, vinter och vår.

A person with long brown hair is sitting in a wooden chair with a blue and white floral patterned backrest. They are wearing a red sweater and a red blanket is draped over their lap. They are holding a sandwich in their hands and taking a bite. The background is a blurred indoor setting with a window and a framed picture on the wall.

Sommaren är vacker, men vintern är magisk.

Skridskoåkare, sportfiskare och weekendgäster. Många tycker att det är nu skärgården är som bäst. För oss som tillbringar varje dag året runt här ute, är det inget konstigt med det. Hösten, vintern och den spirande våren i skärgården är magisk. Nu står naturens skönhet och kraft i mäktig kontrast till stillheten och värmen i stugorna. På mysiga krogar och vinteröppna vandrarhem samlas människor för att pusta ut efter dagens tur. Då är skärgården som bäst.

Välkommen att följa med oss ut på en tur. Här kan du läsa mer om de bästa öarna och utflyktstipsen för en weekend eller dagstur. Arholma, Sandhamn och Möja, Utö och Nämdö. Standarden varierar förstås, med allt från eleganta hotell och lyxiga middagar, till enkla små stugor och varm chokad. Men en sak har de gemensamt; lugnet och skönheten i den magiska vinterskärgården.

BÅTFAKTA

AKTUELLA TURTIDER OCH TABELLER

hittar du på waxholmsbolaget.se. Har du frågor kan du även ringa Waxholmsbolagets Trafikupplysning 08-679 58 30, mån-fre 08.00-16.45 och lör-sön 08.00-15.00.

FÄRDBILJETTER

köper du ombord på båten. En enkel resa kostar mellan 45 och 130 kronor beroende på resans längd. Barn mellan 0-6 år reser avgiftsfritt, medan barn från 7 t o m 19 år och pensionärer betalar reducerat pris.

GLÖM INTE SEMAFOREN! Den fällbara skylten på bryggan, ska vara i lodrätt läge när du väntar på båten. Det är en signal till kaptenen att någon vill stiga på. Är det mörkt behöver du en ficklampa att blinka med.

RÖRELSEHINDER? Gör en rundtur med oss. Alla våra vinterbåtar är handikappanpassade och håller god tillgänglighet, med handikaptoaletter, svängutrymme och hjälpsam personal. Vill du ge dig ut på en långtur kan vi rekommendera Husarötraden här intill.

30 KILO BAGAGE kan du ha med dig, däröver betalar du en fraktavgift. Tänk också på att utrustning med vassa kanter behöver skyddas så att inte inredningen skadas eller någon gör sig illa. Ibland är det trångt ombord.

Kung Bore lägger tidtabellen

Waxholmsbolaget trafikerar de flesta bryggor året runt, även om turerna är färre under lågsäsong. Den stora skillnaden är att flertalet av våra båtar inte längre utgår från Strömkajen i Stockholm som på sommaren, utan från Stavnäs, Boda, Sollenkroka och andra terminaler som ligger en bit utanför stan. Hit tar du dig dock lätt med egen bil eller SL-buss och pendeltåg från Slussen eller T-centralen. Eftersom både SL och Waxholmsbolaget ingår i Stockholms kollektivtrafik är ankomst- och avgångstider oftast samordnade så att du slipper vänta någon längre stund vid byte.

Aktuella avgångstider till både båtar och anslutande bussar och pendeltåg hittar du i reseplaneraren på vår hemsida, waxholmsbolaget.se. Via Apples AppStore kan du även ladda ner vår app och hitta båttiderna direkt i mobilen. Eller ring till vår Trafikupplysning, tel 08-679 58 30. Speciellt vintertid kan det vara bra att slå en signal eller ta en titt på hemsidan innan det är dags för avfärd. Ibland ligger nämligen isen så tjock att vi måste lägga om turen en aning.

Välkommen ombord!

Båttider i mobilen! Ladda ner vår nya app från AppStore. Kommer under 2012 även för Androidmobiler.

Hitta erbjudanden och tips!

Många krogar, pensionat och vandrarhem i skärgården har ofta fina erbjudanden, speciellt nu under lågsäsong. Hos Visit Skärgården kan du läsa mer och även boka aktuella erbjudanden och tips.

visitskargarden.se/vinter.

Rundtur genom vinterskärgården

Följ med på en heldagstur längs Husarötraden. Båten avgår varje lördags- och söndagsmorgon från Strömkajen i Stockholm för att göra en långtur genom mellanskärgården, via Vaxholm, Grinda och Finnhamn.

Ombord i de ombonade salongerna är det varmt och skönt, här finns cafeteria med lättare rätter, öl och vin. Utanför passerar skärgården i sakta mak. Boka erbjudandet på visitskargarden.se/vinter eller köp biljetten direkt ombord på båten.

Sök aktuella avgångstider på waxholmsbolaget.se. Eller ring turuppsyningen, tel 08-679 58 30.

Under den mörka årstiden tänder Vaxholm sin mysiga vinterbelysning. 1:a advent bjuder butikerna till Skyltsöndag och den första helgen i december kommer Tomten med Waxholmsbåten för att fira den traditionella julmarknaden.

Vaxholm – hjärtat i skärgården och vår vagga

Vaxholm är en liten stad med stor personlighet, med skärgårdsluft, hav, måsar och en lång historia. Här väntar upplevelser för alla åldrar – året om. Börja gärna ditt besök med en stadsvandring i den gamla delen av staden. Här längs de smala gränderna med vackra trähus och utsmyckade fasader hittar du trivsamma små butiker där du kan köpa allt från keramik och mode till presenter och båtillbehör. Gör gärna en avstickare till Batteriparken också, med fin utsikt över Norra Vaxholmsfjärden. Fortsätt nerför trappan till Norrhamnsbadet där Vaxholms strömmingsfiskare var verkamma under århundraden. Här ligger bland annat Hembygdsgården med sitt lilla museum.

När det är dags för en paus väntar flera restauranger och caféer med utsikt över skärgården. Även när det gäller konst, kultur och historia har Vaxholm mycket att erbjuda. Här finns flera gallerier och historiska platser att besöka. Rådhuset, Galleri Linderholm och Bland Kobbar & Skär är några exempel. Vill du känna

historiens vingslag är Vaxholms Kastell värt ett besök (taxibåt) även om Fästningsmuseet bara är sommaröppet. Tornet med sina 132 trappsteg erbjuder en fantastisk utsikt över skärgården och inloppet till Stockholm. Här ordnas även aktiviteter, som t ex "Fångarna på Kastellet" för små och stora grupper

✉ Waxholms Hotell Restaurangen, waxholms hotell.se, 08-541 301 50. Winbergs Bar, winbergsbar.se, 08-541 320 68. Hamnkroger, hamnkrogenvaxholm.com, 08-541 320 39. Sportbar No 10, 08-541 306 64. Flera caféer som t ex Café Silltruten, 08-541 300 73 (ej november). Waxholmsbagarna, 08-541 318 72 och Gateau, 08-519 791 13.
🏠 Hotell, B&B, privatrum. Se upplevaxholm.se eller ring Turistbyrån, 08-541 314 80.
📄 Fullservice. Turistbyrån vid Rådhusorget erbjuder stadsguider, 08-541 314 80. Mer info upplevaxholm.se.

🚤 Det går båt till Vaxholm från Strömkajen i Stockholm året runt. Restid drygt 1 tim. Sök aktuella avgångstider på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

Möja – mysiga små byar och fina fiskehamnar

På Möja bor folk året runt, fiskar och driver jordbruk. Bygden är gammal och skärgårdsmiljön genuin, ändå växer det ingen mossa på Möja. Nybyggarandan bland de 250 bofasta är påtaglig. Se bara på Wikström, skärgårdens enda yrkesfiskare med familj, som håller en av traktens trevligaste krogar vinterbonad och öppen för gäster året runt.

Möja lämpar sig lika bra för en dagsutflykt som för några lediga dagar med övernattninng på det mysiga vandrarhemmet. Kliv t ex av båten vid Möjaström och ta en promenad, eller om snön ligger gör en skidtur. Vill du hellre ha skjuts väntar Möjabussen vid båten. Strax är du i Berg. Här ligger det vinteröppna vandrarhemmet liksom skolan, kyrkan och den berömda gamla dansbanan. Efter ytterligare fyra kilometer är du framme i Ramsmora gamla fiskeby där Wikström lägger till med

dagens fångst. Det mesta går direkt till krogen en bit upp i backen och du är säkert välkommen för att smaka. Så här års är det dock alltid bäst att ringa först och försäkra dig om att det är öppet och finns plats.

Bastubad finns på flera ställen i skärgården. Många av dem drivs av Skärgårdsstiftelsen och står öppna för allmänheten.

- ✕ Wikströms Fisk i Ramsmora, öppet året runt, ring och boka, 08-571 641 70, wikstromsfisk.se.
- 📍 Året-runt-öppet vandrarhem i STF Möja, stfmoja.se, 08-10 02 21. Här finns även vinterbonade stugor att hyra, se mojaturistinfo.se.
- 📍 Livsmedelsaffärer i Berg. Mer om Möja och aktuella öppettider på mojaturistinfo.se

🚢 Båtar går året runt från Strömkajen i Stockholm till flera bryggor på Möja. Den mest trafikerade är Berg, men här finns också Löka, Ramsmora, Långvik och Dragedet. Restid ca 3 tim. Du kan även ta båten från Sollenkroka (med anslutande SL-buss från Slussen).

Sök aktuella avgångstider till bryggorna på Möja (inklusive eventuell anslutningsbuss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
[visitskargarden.se/
vinter](https://visitskargarden.se/vinter)

Livets goda, på skärgårdsvis

Waxholmsbolaget grundades 1869 och blev snart en oundgänglig del av skärgårdstrafiken. Dels för sommargästerna, som nu började utforska skärgårdens nöjen. Men kanske ännu mer för de hårt prövade skärgårdsborna, som dessförinnan hade varit tvungna att segla eller ro sina varor hela den långa vägen in till stan. Ved från Roslagen, fisk, grönsaker och hantverk. Stadsborna har alltid varit en viktig marknad för skärgårdens eldsjälur och med en pålitlig kontakt med fastlandet blev kommersen betydligt enklare. Sedan dess har många nya idéer hittat sin plats här ute, krogar, butiker och verkstäder, hantverkare, bönder och djuruppfödare. Idag betraktas dessutom deras produktion, som förr hade så långt att färdas, snarare som närodlat, närproducerat och hemgjort. Eller vad sägs om ett fårskinn från Hjälmo, en kryddig snaps från Möja, honung från Utö eller varför inte en glänsande Westerbergare från Drängsholmen. Det är livets goda, på skärgårdsvis!

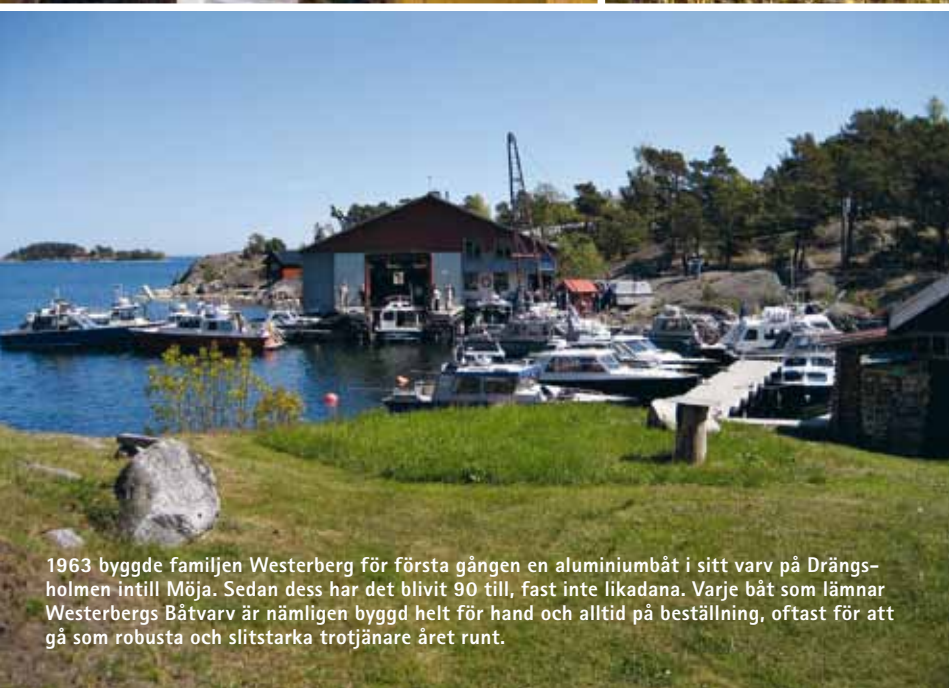
Foto: Kristina Laitinen

Biodlaren Calle Regnell på Utö är inte bara honungsproducent. Han gör en viktig räddningsinsats för det nordiska biet också. Förutom att han själv har runt 160 000 bin i sin paviljong försöker han dessutom övertala Naturvårdsverket att göra Utö till ett bireservat.

– Bin är i grunden lata och flyger inte gärna över vatten, berättar Calle, därför passar en ö perfekt för att rädda vår gamla fina biras till eftervärlden.

Hjälmö är ingen stor ö men här finns plats för många. Hela familjen Schierman till exempel; Lill, Per och deras fyra barn, tre hästar, hundar, höns, får och kor. Här driver det Hjälmö Lantbruk med betesdjur och slätter som håller landskapet på ett 10-tal öar öppet. Dessutom producerar de en hel del smått och gott. Lammfärs, stekar, fårskinn och hembakat bröd, allt till försäljning i gårdsbutiken, www.hjalmolantbruk.se

1963 byggde familjen Westerberg för första gången en aluminiumbåt i sitt varv på Drängsöholmen intill Möja. Sedan dess har det blivit 90 till, fast inte likadana. Varje båt som lämnar Westerbergs Båtvarv är nämligen byggd helt för hand och alltid på beställning, oftast för att gå som robusta och slitstarka trotjänare året runt.

En fullskalig industri mitt i skärgården? Jodå, det finns visst. Hos Weta-Plast på Ingmarsö tillverkas vakuumbäddade plastkomponenter för allt från brandbilar och trafikljus, till radiomaster och mammografikameror. Med avancerad CAD-utrustning och 5-axlig CNC-fräs går man från skiss till färdig detalj, som sedan skeppas vidare till kunder över hela världen.

Arholma – semesterparadis med anor

Arholma är en av norra skärgårdens större öar och den sista utposten på väg mot öppet hav. Under lång tid gjorde sig därför Arholmaborna fina förtjänster som lotsar och skickliga skeppsbbyggare. För att visa sin rikedom byggde de ståtliga villor på ön – som snart skulle visa sig komma väl till pass. 1862 avskaffades nämligen lotsningsplikten och Arholma förlorade sin viktigaste inkomstkälla. De stora redargårdarna byggdes då om till pensionat istället och ön förvandlades till 1800-talets stora pensionatsparadis.

I dag är stora delar av Arholma naturreservat som förvaltas av Skärgårdsstiftelsen. Bland sevärdheterna finns Arholma båk, Roslagens mest kända sjömarke. Den byggdes redan 1768 för att senare omvandlas till lotsutkik och optisk telegraf,

med utsikt ända till Åland. Visning efter överenskommelse under lågsäsong, 0176-562 20.

Värt ett besök är också 1800-talets skuthamn Österhamn, liksom Simesgården och den typiska roslagsgården BullAugusts gård som idag är ett året-runt-öppet vandrarhem.

Strategiskt placerad på Arholmas norra spets ligger batteri Arholma, en mäktig kustförsvarsanläggning som under Kalla kriget skulle skydda Stockholms inlopp från fientlig invasion. I berget under kanonen som blickar ut över Ålands hav, gömmer sig logement, stridsledningscentral, kök, skyttevärn, skyddsrum, etc. På den tiden var allt mycket hemligt, men idag är anläggningen med sitt spännande museum öppen för allmänheten. Guidade turer bokas på 0768-45 55 84.

 Vandrarhem i BullAugusts gård (STF), arholma.nu, 0176-560 18. Arholma Nord, vandrarhem på öns nordspets, öppnar i april, arholmanord.se, 0176-560 40.

 Året-runt-öppen handelsbod, kiosk, post, cykeluthyrning, 0176-560 12. Gästbrygga och bastu. Auktoriserad skärgårdsguide, visar och berättar om Arholma, 0176-561 36. Mer info och öppettider på arholma.nu.

 Året runt avgår båtar till Arholma från Simpnäs brygga (med anslutande SL-buss från Östra Station i Stockholm), båtresan tar ca 15 min. Sommartid går även båtturer från Strömkajen i Stockholm. Restid ca 4 tim. Sök aktuella avgångstider till Arholma (inklusive anslutningsbuss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

Grinda – vinteridyll nära stan

Den vackra naturen och närheten till stan har gjort Grinda till en av skärgårdens mest älskade utflyktsmål. Här, bara drygt 1,5 timmes båtresa från storstadspulsen, existerar bara en sak – det stora lugnet.

Samtidigt är det just här du hittar en av skärgårdens mest välbesökta krogar. I den vackra jugendvilla som en gång var härads-hövding Santessons sommarresidens lockar idag Grinda Vårdshus med ett prisbelönt kök, hemtrevliga gästrum och fin utsikt över havet. Här väntar en god lunch om du vill. Eller kanske sparar du dig till kvällen, äter middag och avslutar dagen i vårdshusets mysiga bar. Under sommarsäsongen håller även Grinda Lanthandel öppet strax intill och

en mysig bryggkrog nere vid hamnen, även den med utmärkt om än lite enklare meny.

Eftersom Grinda ägs av Skärgårdsstiftelsen kan du ströva fritt nästan överallt. Här finns gott om slingriga vägar och stigar längs ängar, skogar och klipptränder. Prova t ex den 2,5 km långa "Grindastigen" som tar dig förbi öns högsta punkt på Klubbudden. Eller varför inte titta förbi hos Kajsa Markne som driver Grinda Gård med höns, får och kor. På sommaren finns även en enkel gårdsbutik i vagnslidret bredvid lagården.

Vill du stanna över natten har vårdshuset öppet större delen av året, sommartid finns även vandrarhem och uthyrningsstugor. Tänk bara på att boka plats i förväg i så fall.

☒ Grinda Vårdshus, restaurang och pub intill södra bryggan. Öppet april till mitten av december. Ring eller gå in på hemsidan för exakta öppettider och erbjudanden. Tel 08-542 494 91, grinda.se.

📍📞 Grinda Vårdshus, se ovan. Vandrarhem och uthyrningsstugor intill södra bryggan, öppet från slutet av april t o m oktober. Ring eller gå in på hemsidan för exakta öppettider. Uthyrning av bastu till stuggäster, 08-542 494 91, grinda.se.

🚗 Waxholmsbolaget trafikerar två bryggor på Grinda; Södra Grinda och Norra Grinda. Turerna avgår året runt från Strömkajen i Stockholm. Restid ca 2 tim. Turer går även från Lillsved på Värmdö (med anslutande SL-buss från Slussen). Sök aktuella avgångstider till Södra Grinda respektive Norra Grinda (inklusive eventuell anslutningsbuss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

Foto: Grinda Vårdshus.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

MED SVÄVARE ÖVER SKÄRGÅRDISISARNA

Ett lite häftigare sätt att ta sig runt bland öarna är att åka svävare. Här upplever du skärgården på nära håll när du svävar fram över öppet vatten och isbelagda fjärdar. Vill du göra lite mer av turen kan du boka en dag med lunch, kanske bastu med vinterbad för den som vågar och en god middag på toppen.

Läs mer om SvischAir på svischair.se, 070-211 13 81.

Svartsö – havet och storskogen

Svartsö är en av de större öarna i mellanskärgården, 8 km lång och 1 km bred, med ett landskap som varierar från öppen jordbruksmark till orörd skog och kristallklara insjöar. I norr är ön bergig och brant medan den södra delen bjuder på ett mjukare och mer öppet landskap.

Redan vid mitten av 1500-talet fanns det gårdar vid Alsvik och Skälvik som efterhand växte till små byar. Vid förra sekelskiftet kom sommarvillorna och fritidshusen till ön och idag finns utöver alla sommargäster ca 60 bofasta, med tillgång till förskola och skola. Vid Alsviks brygga hittar du dessutom en välsorterad lanthandel som är öppen näst intill dagligen året runt. Här kan du hyra cykel och hämta mer information om Svartsö.

Ta en promenad, en cykeltur eller om snön ligger varför inte en skidtur runt ön. Här finns fina vägar mellan öns fyra bryggor, Alsvik, Skälvik, Söderboud och Norra Svartsö. Är det

kallt men saknas snö kanske en skridskotur kan passa. Svartsö är omringat av vackra havsfjärdar och har dessutom hela fem insjöar.

Svartsö Lanthandel har prisats som Skärgårdens Bästa Butik, "en uppskattad mötesplats som erbjuder ett genuint och skärgårdsprofilerat sortiment". Här kan du handla ägg, grönsaker och lammkorv och annat gott som man har hämtat in direkt från odlare och uppfödare i trakten. Dessutom finns turistinformation och cykeluthyrning. Välkommen in – året runt!

📮 Livsmedelsaffär, post, cykeluthyrning och turistinfo i Svartsö Lanthandel vid Alsviks brygga, 08-542 473 25, svartsolanthandel.se

🚢 Det finns fyra bryggor på Svartsö; Alsvik, Skälvik, Söderboud och Norra Svartsö. De trafikeras av båtar som avgår från Strömkajen i Stockholm. Morgonturen tar ca 2 tim. Turer går även från Boda och Lillsved på Värmdö.

Sök aktuella avgångstider till bryggorna på Svartsö (inklusive eventuell anslutningsbuss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

På tur bland kobbar och skär

Längdskidåkning i skärgården är fantastiskt men här finns inga maskingjorda spår så det kan bli lite tungt i snön och svårt att ta sig fram på vissa ställen. Lite bredare turskidor rekommenderas. Håll utkik på visitskargarden.se/vinter efter skidpaket.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
[visitskargarden.se/
vinter](https://visitskargarden.se/vinter)

Sandhamn – även om isen ligger tjock

Postkassörskorna i Sandhamn väntar på båten och dagens brev. Hantverkarna strömmar till byn för att äta lunch på värdshuset och hos Westerbergs Livs fyller man på i hyllorna som vanligt. På Sandön har man nämligen inte för vana att stänga, även om isen ligger tjock. Se bara på Vårdshuset, det öppnades 1672 och lär ha varit öppet året runt allt sedan dess.

Kanske är det därför Sandhamn, som byn på Sandön heter, är ett av skärgårdens populäraste utflyktsmål sommar som vinter. Med sina slingrande gränder och pittoreska små hus är den en sevärdhet i sig, precis som resten av denna vidunderligt vackra ö i ytter-skärgården. Ta en promenad eller varför inte en skidtur längs det vindlande nätet av stigar, ut mot havet och de fantastiska sandstränderna. Även när snön ligger i drivor hålls vägen mellan Trouville och Västerudd öppen.

När det är dags för lunch eller middag finns oftast flera alternativ. Förutom Sandhamns Vårdshus kan vi även rekommendera anrika Sandhamn Seglarhotell mitt i byn med fantastisk utsikt över hamnen. Här kan du även stanna över natt om du vill, eller om du föredrar enklare logi ta in på vandrarhemmet i Missionshuset.

 Det går båtar till Sandhamn året runt från Stavnäs (med anslutande SL-buss från Slussen). Restid ca 1 tim. Helger (dagligen på sommaren) går även båt från Strandvägen i Stockholm. Restid ca 2,5–3,5 tim.

Sök aktuella avgångstider till Sandhamn (inklusive anslutningsbuss från Slussen) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

☒ Sandhamns Vårdshus med populär pub som serverat hungriga sjöfarare hemlagad mat i nästan 340 år, 08-571 530 51, sandhamnsvardshus.se. Sandhamn Seglarhotell med Seglarrestaurangen och Skärgårds SPA, sandhamn.com, 08574 504 00.

☒ Seglarhotellet, se ovan, har alla bekvämligheter, gym, relax, SPA, kallbad ute med badtunnor, bastu, underhållning och många paketerbudanden året runt. Vandrarhem i Missionshuset, tel 08-571 530 51.

☒ Westerbergs Livs, åretruntöppet, 08-571 530 19. Guidade turer, 070-555 34 53. Arrangerade gruppt aktiviteter; lerduveskytte, fiske m m via Sandhamnsguiderna, sandhamnsguiderna.com, tel 08-640 80 40. Turistinfo på sandhamn.se.

När havet fryser är skärgården mäktig

Långfärdsskridskor har blivit en stor vintersport och just Stockholms skärgård anses vara särskilt bra. Här finns allt från öppna fjärdar till små fina insjöar. Men var försiktig. Isen i skärgården är lurig och kan ändra sig snabbt. Använd ispiken ofta, speciellt när isen ändrar färg, form eller ljud. För att den hårda, genomskinliga kärnisen ska vara säker krävs att den är minst 10 centimeter tjock.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

RÄTT UTRUSTNING

Isdubbar är ett måste när du ger dig ut på skridskor i skärgården. Ha dem om halsen, högt upp, så att du lätt kommer åt dem utan att de är i vägen om du faller. Fäst gärna en visselpipa på en av hållarna också. Flytväst är naturligtvis bra, men du kan även använda ryggsäcken. Packa den med reservkläder i täta plastpåsar. Ryggsäcken ska ha midje- och grenrem. I ytterfickan lägger du Hansa-linan. Även kläderna är avgörande om du skulle trilla i. Med vindtäta plagg ytterst hindrar du det kalla vattnet från att strömma fritt genom de värmande lagren närmast kroppen.

BÄSTA FÖRSÄKRINGEN

Den bästa säkerhetsutrustningen är faktiskt kamrater. Exempelvis anordnar Friluftsförbundet och Friskis & Svettis skridskotur med ledare som tar dig runt på säker is.

sthlm.friskissvettis.se
friluft.se/stockholm

Nämdö – skärgårdsbygd med en lång levande historia

Strindberg, Bellman och Taube, alla har de lovprisat skärgården kring Nämdö. Och det kan man gott förstå, speciellt om man klättrar upp i utkikstornet på Nämdö Böte en vacker vinterdag. Härifrån kan du spana långt ut över isbelagda fjärdar, till dånet av det öppna havet utanför Sandhamn.

Eftersom Nämdö är en stor ö lägger vi till vid flera bryggor, fast de som är mest intressanta att besöka så här års är kanske Östanvik och Solvik där det alltid är plogat och öppet. Vid Östanvik hittar du t ex Östanviks gård, ett levande skärgårdsjordbruk med anor från 1500-talet. Här kan du handla ägg och lammprodukter i gårdsbutiken, allt efter säsong och tillgång.

Fortsätter du vidare söderut kommer du så småningom till Solviks brygga med den året-

runt-öppna krogen och ICA-butiken. Här träffar du säkert Kerstin och Erland, som driver både krog, affär och allting därekring. Härifrån väntar en fin promenad längs vägen mot Sand, förbi Nämdös lilla kyrka.

Foto: Bosse Lind/paragonbild.se, Peter Sjölin.

☒ Nämdö Kök & Bar i Solvik är öppen året runt, se öppettider på gunslivs.se, 08-571 563 79, 070-433 11 66.

☒ Uthyrning av rum och enkla stugor året runt, bland annat hos Mona i Bergvik, tel 08-571 564 71. Hör även med turistinformationerna, se nedan.

☒ Året-runt-öppen livsmedelsbutik och turistinfo i Solvik, gunslivs.se, 08-571 560 17, 070-433 11 66. Turistinfo även på Östanviks gård, ostanviksgard.se, 0709-40 81 95. Se även namdohbf.se

🚢 Båtturer till Nämdö går året runt från Stavsnäs, delar av året även från Björkvik och Saltsjöbaden (samtliga turer med anslutande SL-buss/tåg från Slussen). Restid ca 1-1,5 tim.

På Nämdö angör vi flera bryggor; Nämdöböte, Östanvik, Kalkberget, Västankvik, Solvik, Sand, Bunkvik och Ängsholmen.

Sök aktuella avgångstider till bryggorna på Nämdö (inklusive anslutande SL-buss/tåg) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

Hitta tips och erbjudanden!

Många krogar, pensionat och vandrarhem i skärgården har ofta fina erbjudanden, speciellt nu under lågsäsong. Hos Visit Skärgården kan du läsa mer och även boka aktuella erbjudanden och tips.

visitskargarden.se/vinter

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
[visitskargarden.se/
vinter](https://visitskargarden.se/vinter)

Leve lågsåsongen!

VÅRVINDAR OCH ELD ÖVER HAV OCH LAND

För att fler ska upptäcka skärgården under övriga delar av året bjuder skärgårdsborna in lite extra då. På många öar arrangeras t ex *Eld över hav och land*, med mat, musik och eld, som en hyllning till den trolska skärgårdshösten. Sedan några år tillbaka har festligheterna även fått sin motsvarighet i *Vårvindar*. Då handlar det om vår längtan efter ljuset; gökotta och vårvandring. När tiden är inne kan du läsa mer om var och när det händer på visitskargarden.se.

JULEN I SKÄRGÅRDEN ÄR GOD!

Wikströms hemgjorda senap, Utöröra, korv från Grinda, Bullandöpaté och körvelkryddad nubbe från Möja. Julborden i Stockholms skärgård dignar av godsaker, många av dem hämtade från gårdar och företag i trakten. När det närmar sig jul hittar du listan över skärgårdskrogar som bjuder in till en paus i julstökets på visitskargarden.se/julbord.

Eld över hav och land på Utö

Utö – pärlan vid Mysingen

Utö är en vacker blandning av karga klippor, vild skog, öppen odlingsmark och vidsträckt sandstränder. Här finns gott om fina promenad- och cykelvägar, som när snön ligger

förvandlas till utmärkt skidterräng med grillplatser.

Ge dig ut på en tur och upplev Utös sevärheter i vinterskrud; kyrkan, den vackra kvarnen från 1791 och lämningarna efter Utö gruvor. När Utö järngruva öppnades på 1100-talet var det den första i Sverige. I över 700 år höll den orten levande innan den efter intensiv brytning sinade och lades ner. Idag är de gamla gruvschakten vattenfyllda, men med lite fantasi och en promenad längs arbetarbostäderna på Lurgatan är det inte svårt att föreställa sig Utös stolta tid som gruvort.

Om vädret och snödrivorna tillåter rekommenderar vi att du fortsätter turen tvärs över ön till exempelvis Rävstavik på Utös utsida. Här är utsikten vidunderlig långt ut över öppet hav. Här hittar du även en av öns grillplatser.

Foto: Utö Vårdshus, Bosse Lind/paragonbild.se

✕ Vid Gruvbryggan ligger Utö Vårdshus restaurang, öppet dagligen till 18 december (därefter endast konferens).

Öppnar igen i april. Boka gärna bord, utovardshus.se, 08-504 203 00.

🏠 Utö Vårdshus hotellrum, utovardshus.se, 08-504 203 00. Året runt kan du även hyra stuga med självhushåll både privat via Utö Turistbyrå, 08-501 574 10, uto.se och UtöStuga, utostuga.se samt hotellstugor hos Utö Vårdshus, se ovan. Tältplats nära Gruvbryggan.

📱 Vid Grubbyn finns livsmedelsaffär, öppen varannan dag under lågsäsong, ica.se/uto_livs, 08501 570 05. Guidade turer i mobilen med appen "Utö Guiden". Utö Turistbyrå 08-501 574 10, uto.se.

🚢 Båtar till Utö går med täta turer året runt från Årsta Havsbad (med anslutande SL-tåg/buss från Stockholm). Vi gör flera bryggor på Utö. Den mest trafikerade är Gruvbryggan, men lite längre söderut ligger även Näsudden och Spränga. Båtresan tar 45 min.

Sök aktuella avgångstider till Utö (inklusive anslutningståg/buss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

FISKETURER
fiske.nu
fiskeblixt.se
fiskeguiderna.se
skargardsfiske.se
sportfiskeguide.se
catchrelax.se
nojesresan.se

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

Går gäddor i idé?

Fisket i Stockholms skärgård är fritt med handredskap. Här fångar man de största havsöringarna i hela världen, men också gös, sik, abborre, gädda och strömming. Vinterfisket liknar i det mesta det på sommaren, med undantag för temperaturen. Fisken blir helt enkelt lite bekvämare i kylan och söker sig precis som vi in i värmen. Därför går fisken djupare nu och simmar långsammare. Ge helt enkelt storgäddan lite tid och bjud på något riktigt gott. Matta spinnare passar bra när solen skiner, men nu under mörka vinterdagar behöver du ett blankare drag. Låt det sjunka djupare och veva långsamt. Hugg! Se upp så att du inte halkar. Klipporna kan vara förrådiska så här års.

Landsort – skärgårdens sydligaste utpost och starkaste fyr

Landsort är en genuin gammal lots- och fyrplats på ön Öja. Som den sydligaste utposten i Stockholms skärgård fick ön stor betydelse redan på Gustav Vasas tid. Idag har den lilla byn ca 35 bofasta. Fyren som byggdes på 1670-talet är Sveriges äldsta bevarade fyrtorn och dessutom skärgårdens starkaste fyr.

Öja är en långsmal ö, dryga 4 km lång och ca 600 meter bred som mest. En promenadväg tar dig mellan södra och norra ön, längs vackra klippor och spännande historia. Strax norr om byn ligger t ex pestkyrkogården som en påminnelse om mörka tider och labyrinten som fiskarna trodde gav fruktbarhet, fiskelycka och skydd mot havets faror. På den tiden tog sjöfolket på Öja gärna alla krafter till hjälp, så även de övernaturliga. I jättegrytan Helvitesskällan lämnades till exempel offer för att blidka den onde.

🏠 Vandrårhem i de renoverade fd militärbarackerna söder om byn, öppet året runt, landsortsvandrårhem.se, 08-520 341 05. Sjöbloms Öjabod, Bed & Breakfast i Lotsutkiken, landsort.nu, 08-520 341 11.

🏠 Sjöbloms Service hyr ut stugor, sjöblomsservice.se, 0709-56 25 61.

🚗 Lasse Landsort Sjötransporter erbjuder fisketurer, dykutflykter, örn- och sålsafari, se landsort.com/lunkan/lars.htm, tel 08-520 340 84. Sjöbloms Service hyr ut cyklar, 0709-56 25 61. Mer info på landsort.com.

🚗 Båten till Landsort går från Ankarudden på Torö. Hit tar du dig med pendeltåg från Stockholm till Nynäshamn och därifrån buss. Båtresan från Ankarudden tar ca 30 min.

Sök aktuella avgångstider till Landsort (inklusive anslutningståg/buss) på waxholmsbolaget.se. Eller ring turupplysningen, tel 08-679 58 30.

Nog hade skärgårdsborna fog för sin vidskeplighet och stora respekt för havet. Det visar inte minst vattnen kring Landsort. Här på bottarna vilar otaliga vrak. Ett av de äldsta är *Resande Man*, ett mytomspunnet svenskt örlogsfartyg som sjönk en stormig novemberdag 1660. 25 ur den 62 man starka besättningen lär ha överlevt, fem av dem genom att kramra sig fast i masttoppen. Kanoner och ankare bärgades med dykarklocka de närmaste åren. Men idag vet vi inte var *Resande Man* finns, trots intensivt sökande inte minst av Wasas undsättare Anders Franzén.

WAXHOLMSBOLAGET

Trafikupplysning 08-679 58 30

Öppet mån-tor 08.00-16.45

Fre 08.00-18.00

Lör-sön 08.00-15.00

www.waxholmsbolaget.se

VISIT

SKÄRGÅRDEN

VISIT SKÄRGÅRDEN

Kajplats 18, Strandvägen Stockholm

Tel 08-100 222

www.visitskargarden.se

Öppettider: Upplysningen mån-fre 10.00-16.00.

Café och utställningen även lör-sön 11.00-15.00.

TIPS OCH
ERBJUDANDEN
visitskargarden.se/
vinter

WAXHOLMSBOLAGET

WAXHOLMSBOLAGET ÄR
EN DEL AV STOCKHOLMS
LÄNS LÄNDSTING